

Motion till riksdagen 2017/18:378

av **Nina Lundström (L)**

Möjliggör karriärbyte – modernisera regelverken

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att modernisera regelverket för studiestöd och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om studerande och byte av bostad och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om SGI vid studier och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en översyn av reglerna för studiebidrag och studielån och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Vi förväntas vara yrkesverksamma allt längre, och det är en viktig valfrihetsfråga att själv kunna avgöra om man vill arbeta efter 65 år. I ett långt yrkesliv kan det finnas en stor önskan om att kunna byta yrkesbana mitt i livet. Hur många är kvar på sitt första jobb efter några decennier? Sannolikt har många bytt jobb. Möjligheten att byta yrke kan begränsas av om det finns möjligheter att göra ett karriärbyte. Det kan handla om studiefinansiering, socialförsäkringar, rätten till tjänstledighet och bostadssituationen.

Nyligen presenterades en undersökning där drygt sju av tio 40–55-åringar vill byta jobb. Det gäller exempelvis många kvinnor som längtar efter karriärbyte. Samtidigt har även samhället mycket att vinna på att byten av karriär för individer är möjligt. Det finns bristyrken som saknar sökande med adekvat utbildning. Möjligheten att sadla om genom utbildningsinsatser gynnar både individer och arbetsgivare. Det gäller alla – både unga och åsrika.

Det finns en rad hinder för att kunna och våga göra ett karriärbyte. Efter ett långt yrkesliv där lönen byggt upp trygghet i socialförsäkringar kan en kort tjänstledighet för studier leda till allvarliga konsekvenser. Om personen drabbas av sjukdom och inte kan studera kan sjukersättning vägras med hänvisning till reglerna kring SGI.

Konsekvenserna för den enskilda som själv finansierar en utbildning efter beviljad tjänstledighet och råkar blir sjuk är inte rimliga. Regelverket och tillämpningen kring SGI måste ses över för att underlätta för individer att kunna delta i tillfälliga utbildningsinsatser och samtidigt kunna upprätthålla ett rimligt försäkringsskydd.

Att välja att ta studielån för att kunna delta på utbildning som ger förutsättningar för en ny karriär innebär oanade komplikationer. Reglerna för studielån saknar transparens och förutsägbarhet. Om bostaden säljs och reavinst uppstår kan den enskilda individen bli återbetalningsskyldig för studielånet. Detta oavsett om reavinsten är betald och ny bostad har köpts. Den enskilda individens möjlighet att kunna byta bostad under tiden man har studielån kan därmed försvåras och få svåra ekonomiska konsekvenser. I ett läge när det är svårt för studerande att välja hyresrätt på grund av att dessa inte finns att tillgå, eller att man har en familjesituation som kräver viss boendesituation, finns inget alternativ att tillgå annat än att äga en bostad. Regelverket kring försäljning av bostad kontra studielån bör ses över.

När en studerande väljer att endast ansöka om studiebidrag och inte studielånet kan problem uppstå med studiefinansiering längre fram. Veckorna med studiebidrag räknas in i det totala maxantalet veckor som studielån kan medges för. Det innebär att den studerande som försökt att ta så lite lån som möjligt i början påverkas negativt i ett senare skede om utbildningen blir lång. Möjligheten att söka studielånet senare blir omöjligt. Detta leder till att studerande som har vetskap om problemet ser till att söka både studiebidrag och lån även om deras personliga livsomständigheter gör att de klarar sig på endast bidragsdelen på grund av gynnsamma ekonomiska omständigheter. Den som inte vill söka mer finansiering än nödvändigt men behöver studielån i ett senare skede straffas i systemet då man inte sökte studielån i samband med att studiebidraget godkändes. Det leder till att regelverket påverkar graden av lån oförutsägbart, och i brist på bättre regler drabbas enskilda på grund av bristen på transparens i systemet. Reglerna för att erhålla studiebidrag och studielån bör ses över.

Nina Lundström (L)